PHILIP MacDonald

Domeniu interzis

Lumea înnebunește și nu o dată e ispitită să arunce vina bolii ei asupra Omului – uneori asupra unui singur om… Cu câteva luni în urmă, poate aș fi împărtășit și eu părerea comună asupra acestui acces de demenţă virulentă – dar acum nu.

Acum nu, din pricina celor ce mi s-au întâmplat cu câtăva vreme în urmă. Mă aflam în California de Nord, unde lucram la Paramount. Cel mai adesea, ajungeam în studio către orele zece și plecam de acolo pe la șase fără un sfert, dar în seara aceea – era miercuri 18 iunie – l-am părăsit ceva mai târziu.

Am ieșit prin holul principal și am traversat în grabă strada, ca să ajung la garajul în care se intră printr-un pasaj boltit. Era destul de întuneric în pasaj și m-am ciocnit acolo de-un om care tocmai ieșea, ori poate că stătuse nemișcat într-un colţ mai întunecos. Această din urmă ipoteză era puţin probabilă, totuși aveam impresia ciudată că lucrurile se întâmplaseră astfel.

— Iertaţi-mă, am spus. Era să…

M-am întrerupt însă brusc ca să-l privesc cu atenţie. Nu mi-era necunoscut, dar așa cum sta în penumbră și din felul în care mă privea, încremenit într-o atitudine *bizară,* nu izbuteam să găsesc numele care corespundea chipului din faţa mea. Nu era una din acele semiamintiri care-ţi rămân despre un om întâlnit undeva; era o amintire precisă, bine fixată în memorie, care îmi spunea că omul acesta fusese un prieten intim legat de iţele vieţii mele, și asta nu cu mult în urmă.

El se întoarse pe jumătate, și ceva în mișcarea sa făcu să mi se îmbuce din nou în memorie roţile mecanismului ei. Era Charles Moffat – Charles, prietenul meu timp de cincisprezece ani; Charles, pe care nu-l mai văzusem și de la care nu aveam știri din ziua când plecase în răsăritul ţării, cu doi ani în urmă, în nişte împrejurări misterioase care-i grăbiseră plecarea; Charles pe care eram încântat să-l regăsesc; Charles, care se schimbase uimitor de mult; Charles, care, îmi dădeam seama penibil surprins, trebuie să fi suferit de o boală grea.

L-am strigat pe nume, m-am repezit pe urmele lui şi, luându-l de braţ, l-am silit să se întoarcă.

— Hai, dragul meu! am spus. Nu mă mai recunoşti?

Buzele lui au schiţat un surâs, dar nimic nu i s-a schimbat în privire.

— Ce mai faci? mi-a răspuns el. Credeam că m-ai uitat.

Voia să fie o glumă, dar mie nu-mi venea să râd. Mă simţeam… *nu prea la îndemână.*

— E atât de întuneric aici! am spus.

Şi l-am tras după mine în stradă, la soare. Braţul său, pe care-l apucasem cu mâna, era de-o nemaipomenită slăbiciune.

— Hai să bem ceva la Lucey! i-am spus pe-un ton de veselie forţată, de care eram perfect conştient. Acolo am putea sta de vorbă liniştiţi. Ascultă, Charles, ai fost bolnav, nu-i aşa? Se vede bine. De ce nu mi-ai dat de ştire?

N-a răspuns, şi eu am vorbit mai departe verzi şi uscate, încercând să scap cu sporovăială de o… *aprehensiune* pe care părea s-o iradieze şi care ne învăluia pe amândoi într-o eşarfă de brumă cenuşie. Îl observam în continuare, în timp ce treceam prin dreptul salonului de coafură, apoi, la colţul străzii, am cotit-o pe Melrose, cu fluviul său impetuos de maşini. Privea drept înaintea lui. Era extraordinar de slab; el, care nu fusese niciodată gras, trebuie să fi pierdut între timp vreo zece kilograme. Doream neapărat să-i văd iarăşi ochii, dar în curând aveam să mă bucur că n-am ocazia s-o fac.

Ne-am oprit pe marginea trotuarului lângă locul de parcare şi am aşteptat să putem traversa strada Melrose. Soarele coborâse între timp şi eu mi-am dus mâna la ochi, să mă apăr de lumină, când Charles pronunţă în fine o vorbă.

— Chiar c-aş bea ceva, spuse el.

Dar continua să nu se uite la mine.

Soarele mă supăra mai departe şi, întorcându-mi capul, observai servieta lui de piele. O ţinea strâns lipită de trup, sub braţul stâng. Îi simţeam chiar sub mâneca hainei o încordare anormală în muşchii lui slăbiţi. Tocmai mă pregăteam să spun şi eu ceva, când se ivi o breşă în şuvoiul compact de maşini şi Charles se repezi înaintea mea să treacă strada.

Era răcoare în barul lui Lucey, aproape pustiu pentru moment. Mă întrebam dacă barmanul îl va recunoaşte pe Charles, dar îmi amintii că lucra aici abia de două luni. Am comandat un gin pentru mine şi un *whisky* pe care Charles îl dădu pe gât din două înghiţituri.

— Încă unul? mă întrebă el.

Şi-şi privea pachetul de ţigări pe care-l ţinea în mână.

— Al meu e prea concentrat. De data asta mă abţin.

În timp ce-mi terminam paharul mare de gin, el şi-a mai comandat încă două, unul după altul, de *whisky,* al doilea cu un abur uşor de absint. Vorbeam anevoie. Charles nu-şi dădea prea mare silinţă să întreţină conversaţia; cu servieta sub braţ, lipită de trup, avea aerul unei păsări flămânde căreia îi lipseşte o aripă.

Am plătit un alt rând de băutură – în timp ce sentimentul meu de jenă începea să facă loc nu ştiu cărui soi de mânie.

— Ascultă! îi spusei. E absolut ridicol! Şi mă foiam pe taburet, cu ochii la el.

Charles scoase un sunet care voia să fie un râs şi spuse:

— *Ridicol!…* Poate că nu e tocmai cuvântul potrivit, dragul meu.

Repetă zgomotul din gât şi mie îmi veni fără voie în minte râsul său de odinioară, un râs de Gargantua, de care se amuzau toţi străinii din jur. Mânia mi se risipi şi-mi reveni în schimb prima impresie.

— Ascultă, îi spusei ceva mai calm. Spune-mi ce nu merge, Charles. E ceva ce nu merge de loc. Dar ce anume?

Se ridică brusc şi pocni din degete ca să cheme barmanul.

— Alte două pahare, îi spuse el. Şi în al meu nu uita absintul.

Mă privi deschis. Ochii îi erau ceva mai vii, dar expresia lor mi se schimbase. Nu-mi mai puteam face iluzii: citeam în ei frica – o frică ce-mi părea şi mie, care cunoscusem destule soiuri ale acestui rău neplăcut, complet inedită. Nu frica pe care-o simţisem cu o clipă în urmă, ci o frică *nouă,* o frică ce depăşea toate variaţiile cunoscute până atunci pe această temă.

Cred că şedeam nemişcat pe scaun şi-l priveam intrigat. Dar el nu se mai uita la mine. Îşi lipi servieta sub braţ şi-mi spuse sculându-se:

— Am să dau un telefon. Mă-ntorc într-o clipă.

Făcu un pas, se opri, întoarse capul şi-mi aruncă peste umăr:

— I-ai văzut de curând pe Archeri? mă întrebă el, şi ieşi.

Acestea au fost cuvintele lui, şi o clipă fui înclinat să cred că n-am auzit bine – pentru simplul motiv că nu cunoşteam pe nimeni cu numele de Archer. Acum vreo douăzeci şi cinci de ani am avut, ce-i drept, un coleg de clasă John Archer, dar nu-l frecventam şi puţinul care-l ştiam despre el nu-mi plăcea de fel.

M-am întrebat un moment ce pot să însemne cuvintele lui, apoi am revenit la ceea ce mă preocupa. Ce avea Charles? Unde dispăruse atâta vreme? De ce n-a trimis nicio ştire, direct sau printr-o terţă persoană? Şi, mai ales, de ce se teme? Şi de ce trebuia să am şi eu, într-un fel atât de neobişnuit, impresia că viaţa e o crustă subţire şi fragilă pe care cu toţii păşim temerari?

Barmanul, o mostră placidă a acestor temerari care se preumblă pe crusta de care vorbeam, aşeză un nou rând de pahare în faţa mea şi aruncă un cuvânt oarecare despre vreme. Îi răspunsei foarte afabil, bucuros că mă pot cufunda într-un sanctuar însorit de platitudine.

Asta îmi făcu bine până la întoarcerea lui Charles. Îl văzui cum traversează sala, şi vederea lui mă îndureră. Plutea în hainele în care ar mai fi încăput încă un Charles. Îşi luă paharul, îl dădu de duşcă dintr-o sorbitură. Îl ţinea în mâna stângă, dreapta fiindu-i ocupată cu servieta.

— De ce n-o laşi pe masă? îl întrebai. Ce-ai înăuntru – pepite?

Şi-o mută sub braţul stâng şi mă privi o clipă ţintă.

— Nişte hârtii, atâta tot. Unde iei masa?

— Cu tine. (Pe loc mă gândii cum să anulez un alt proiect.) Sau, mai bine zis, tu iei masa cu mine.

— Perfect! (Şi dădu din cap în semn de aprobare.) Să ne aşezăm la masă acum. E una liberă în fund.

Mă ridicai.

— De acord. Dar dacă mai bem, eu vreau un *cocktail.*

Dădu comanda şi părăsirăm barul. Peste o clipă, ne aflam unul în faţa celuilalt, aşezaţi la o masă din fundul sălii. Charles mă privea acum drept în faţă şi nu mai puteam scăpa de ochii lui, nici de ceea ce mă lăsau să văd. Un chelner ne aduse consumaţia, o aşeză în faţa noastră şi se retrase. Eu coborâi ochii, începând să mă uit în pahar şi să

mă joc cu scobitoarea înfiptă în măslina ce însoţea cocktailul.

— Nu eşti un prost, deschise el iarăşi, brusc, vorba. Ştii să gândeşti. Nu te-ai trezit niciodată dimineaţa dându-ţi seama că tu însuţi ai dat de Cheie – dar nu eşti în stare, orice efort ai face, să ţi-o aminteşti? Era acum o clipă *aici...* (Şi făcu un gest cu mâna, în aer, un gest foarte rapid, atingându-şi fruntea.) Dar ţi-a scăpat tocmai în clipa în care spiritul tău, ieşind din somn, încerca s-o apuce. Nu ţi s-a întâmplat niciodată? N-ai avut niciodată impresia asta? Nu numai trezindu-te, dar şi în alte momente?

Acum îşi lăsase capul în piept şi nu mai era nevoie să-i citesc în ochi. Îşi privea mâinile, care arătau ca nişte gheare şi care pipăiau încuietorile de alamă ale servietei.

— Despre ce vorbeşti? l-am întrebat. Ce fel de cheie? Cum s-ar zice, făceam pe prostul.

Ochii lui îmi aruncară o privire atât de aprinsă că mi-l aminti pe Charles cel de altă dată.

— Ascultă, căpăţânosule! (Vorbea fără să-şi descleşteze dinţii.) N-ai simţit în niciuna din clipele existenţei tale păcătoase că ştiai, numai cu o clipă în urmă, răspunsul la… la *tot?* La acel colosal PENTRU CE ai Universului? La miriadele de întrebări pe care le implică trudnica şi anevoioasa creaţie a Omului? La… la *Tot,* imbecilule!

Părăsii aerul meu de prost.

— O dată sau de două ori, răspunsei. Poate de mai multe ori. Vrei să spui acea senzaţie extraordinară că ai ajuns la doi paşi de cunoaşterea… Răspunsului universal; ştii că e uimitor de simplu şi te întrebi cum de nu te-ai gândit mai devreme – şi-atunci abia vezi că nu ştii nimic. S-a dus; ţi-a zburat. Şi tu aproape înnebuneşti tot încercând să-l prinzi din urmă fără să reuşeşti. Asta e, nu-i aşa? Am avut impresia asta de mai multe ori, şi anume la trezirea dintr-o anestezie cu eter. Fiecare din noi a trăit-o. De ce?

Îşi manevra din nou încuietorile servietei.

— Cum adică de ce? făcu el cu o voce mohorâtă. Strălucirea momentană a flăcării de odinioară i se stinsese din privire.

Dar eu îi dădeam ghes:

— Nu se poate să faci doar să-mi lase gura apă, şi-apoi să mă laşi baltă, îi spusei eu. De ce-ai deschis discuţia? Ai reuşit în cele din urmă

să pui mâna pe Cheie în dimineaţa aceea, sau ţi s-a dat cu ea în cap, sau ce Dumnezeu?

El tot nu-şi ridica ochii spre mine, chinuindu-şi mai departe servieta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, las-o în pace! (Iritarea mea era reală.) Mă calcă pe nervi. Aşază-te pe ea sau fă altceva, dacă ţii neapărat. Dar nu te mai juca cu încuietorile!

Se ridică deodată de pe scaun. Părea că nu mă aude.

— Am să dau iar un telefon, mai spuse el. Scuză-mă. Am uitat ceva. Nu lipsesc mult. (Făcu un pas sau doi, apoi se întoarse şi lăsă cu un aer autoritar servieta pe masă în faţa mea.) Aruncă-ţi o privire înăuntru. Poate te interesează.

Dispăru. Mi-am lăsat mâinile pe servietă, jucându-mă cu încuietorile ei, când deodată… m-am trezit înfiorat de una din cele mai extraordinare… senzaţii, ca şi cum corpul întreg mi-ar fi fost *permeabil* – nu ştiu cum să mă exprim altfel. Am respins-o cu un gest brusc şi involuntar, de parcă m-aş fi pârjolit la atingerea ei.

Îndată, mi-a fost ruşine de reacţia asta puerilă şi mi-am revenit, deschizând-o şi deşertându-i conţinutul pe masă.

Erau mai ales hârtii, toate absolut inofensive şi fără nicio legătură unele cu altele. Cred că dacă s-ar fi trudit cineva un an de zile încheiat, tot n-ar fi putut aduna o colecţie mai puţin neliniştitoare decât aceea pe care-o aveam în faţă.

Era un program de la Frohman Theatre din New York, al piesei intitulate *Din două în două vineri,* pe care îmi amintesc că o văzusem prin 1931. Era o scrisoare semnată de secretarul decanului Universităţii din Harvard, la care erau anexate mai multe pagini acoperite de nume, informându-l pe domnul Moffat că i s-a trimis, la cererea sa, lista tuturor elevilor din anul 1925. Mai era scrisoarea administratorului unui imobil de închiriat, de pe Fifth Avenue, care îi răspundea politicos unei alte cereri a domnului Moffat, trimiţându-i lista locatarilor tuturor apartamentelor cu terasă între anii 1933 şi 1935. Erau mai multe facturi vechi provenind de la prăvăliile cele mai diverse, o pagină împăturită a unei vechi reviste de colegiu cu fotografia echipei de fotbal C.M.I. din 1919 şi-o pagină ruptă dintr-un *Who's Who* cu o biografie încercuită cu o linie groasă trasă cu un creion

albastru.

Asta în ce priveşte hârtiile. Nu mai erau decât alte trei obiecte în servietă: o ramă de piele, foarte uzată, în care ar fi trebuit să fie o fotografie, dar care era goală; o plăcuţă de argint (evident deşurubată de la cine ştie ce trofeu) şi care purta pe ea gravat numele lui *Charles Moffat* şi *T. Perry Devonshire;* şi o veche pipă înnegrită de fum, cu tubul spart, dar al cărei inel de argint era nou.

Pe faţa de masă albă îmi reţinu atenţia rama. O luai şi, în aceeaşi clipă, avui impresia neaşteptată că ţin în mână ceva „deja văzut". O tot întorceam pe o parte şi pe alta, luptându-mă cu memoria care nu mă ajuta şi observând că, dacă faţa purta toate semnele vechimii şi uzurii, rama însăşi nu fusese niciodată folosită. Era o ramă în care fotografia se putea introduce numai prin spate, deschizând-o. Ori, în locul unde s-ar fi putut vârî fotografia era lipită o etichetă originală, foarte veche şi foarte murdară, pe care era scris preţul în cifre decolorate de vreme: 5, 86 dolari.

Mă uitam la ramă, când îşi făcu din nou apariţia Charles.

— Îţi aminteşti? mă întrebă el.

Întorceam pe o parte şi pe alta rama, încercând s-o examinez din alt unghi de vedere.

— Era pe biroul meu, reluă el. Ai văzut-o de sute de ori.

Începeam să-mi reamintesc. Da, parc-o revedeam, aşezată lângă o călimară în formă de potcoavă, dar nu-mi puteam aduce aminte ce fotografie era înăuntru. Îi spusei:

— Nu izbutesc să-mi aduc aminte ce era în ramă. (Apoi mă fulgeră un gând:) Dar uite, nu putea să fie nimic înăuntru!

Şi îi arătai, întorcând rama, eticheta neatinsă. Deodată, simţii cum mă cuprinde teama.

— Charles! îi spusei. Ce dracu' înseamnă toate astea?

El vorbi – dar fără să-mi răspundă la întrebare. Îşi adună vraful de hârtii şi obiecte fără însemnătate şi le puse din nou în servieta.

— Ţi-ai aruncat ochii pe ele? mă întrebă.

Dădui afirmativ din cap, fără să încetez să-l observ. Ai fi zis că privirile noastre nu aveau să se întâlnească niciodată, căci a lui era din nou aţintită asupra mâinilor sale.

— Şi nu ţi-a amintit de nimic? întrebă el.

— Absolut de nimic. Şi ce vrei să-mi fi amintit? (Observai că încheieturile degetelor lui împreunate se albiseră.) Ascultă-mă, Charles, dacă nu-mi spui ce înseamnă toate astea, simt că înnebunesc.

Chelnerul se prezentă. Îmi zâmbi, se înclină grav în faţa lui Charles şi îl întrebă dacă nu vrem să facem comanda.

Voiam să-l rog să aştepte, dar Charles luă meniul, îl consultă şi comandă ceva; ceea ce făcui şi eu la rândul meu.

Afară aproape se înnoptase, şi în sală se aprinseseră luminile. Clienţii începeau să sosească şi zgomotul conversaţiilor din bar ajungea până la noi. Eu tăceam: momentul trecuse, trebuia să aştept un nou prilej.

Ni se aduseră cocktailurile şi începurăm să bem şi să fumăm fără să schimbăm o vorbă. În cele din urmă, Charles curmă tăcerea, spunându-mi cu un aer mult prea detaşat:

— Aşadar nu i-ai văzut de mult pe Archeri?

— Charles, îi răspunsei eu calm, nu cunosc pe nimeni cu numele de Archer. N-am cunoscut niciun Archer – afară doar de-un tip foarte puţin onorabil, în anii de şcoală.

Ochii noştri se întâlniră de astă dată, şi el nu şi-i întoarse pe-ai săi Dar chelnerul ne aduse tava cu apetitive. Eu îl refuzai, dar Charles îşi umplu farfuria şi începu să înfulece cu o poftă sălbatică.

— Archerii ăştia? făcui eu în cele din urmă. Cine sunt la urma urmei? Au vreo legătură cu acea… cu acea… tulburare de care s-ar părea că suferi?

Îmi aruncă o privire, apoi se uită din nou ţintă la servietă. Mâncă tot ce i se servise, după care se lăsă pe spateaza scaunului, fixând zidul peste umărul meu drept.

— Adrian Archer era un bun prieten al meu, spuse el. (Luă o ţigară din pachetul de pe masă şi şi-o aprinse.) Era şi unul din prietenii tăi.

Chelnerul reapăru, îmi luă farfuria plină şi cea goală a lui Charles.

— Ce tot îndrugi? Nu-mi credeam urechilor.

Apucă servieta de pe scaunul alăturat, vârî mâna înăuntru şi scoase extrasul din *Who's Who,* ţinându-l cu vârful degetelor.

— Ia te uită. (Îmi întinse foaia.) E tatăl lui Adrian.

Luai foaia fără să-l scap din ochi. Avea o privire sticloasă.

— Uită-te! spuse el. Citeşte.

Articolul încercuit cu creionul era scurt şi prozaic. Era, în şapte rânduri, biografia unui preot al Bisericii episcopale, pe nume William Archibald Archer.

Îl citii cu atenţie. Nu ştiu cum, dar ar fi trebuit să-l cred bolnav pe Charles. Ei bine, nu-l credeam bolnav. Nici nu pot descrie ce simţeam.

Recitii totul.

— Spune, Charles, îi spusei eu. Omul ăsta avea trei fete. Aici nu se vorbeşte de niciun fiu.

— Da, spuse Charles. Ştiu.

Îmi luă foaia din mână şi o vârî din nou în servietă, ca să scoată dinăuntru plăcuţa de argint.

— În 1929, spuse el, am câştigat un dubluset în meciul de tenis din Lakeside. Partenerul meu era Adrian Archer.

Vocea îi era surdă şi monotonă. Îmi întinse plăcuţa de metal şi citii încă o dată: *Charles Moffat – T. Perry Devonshire…*

Apoi veni chelnerul şi se ocupă din nou de noi, şi timp de o jumătate de oră, cea mai lungă jumătate de oră din viaţa mea, îl văzui pe Charles devorându-şi prânzul, în timp ce eu, dând la o parte farfuria, mă mulţumeam să sorb câte-o înghiţitură din paharul meu de vin. Îl priveam cum mănâncă. Nu mă puteam opri să-l privesc. Consuma mâncarea cu o obstinaţie înverşunată, ca un om care se cramponează de unica realitate posibilă.

Sosi în cele din urmă şi sfârşitul mesei şi, odată cafeaua băută, nu mai aveam în faţa noastră decât paharele de lichior. Charles începu să vorbească. Nu circumspect şi întretăindu-şi frazele ca până atunci, ci volubil.

— Am să-ţi spun istoria lui Adrian Archer, zise el. Fără să schimb o iotă. A fost unul dintre contemporanii noştri – de fapt, învăţam cu el la C.M.I. şi la Harvard. Familia hotărâse să scoată din el un avocat, dar, un an după terminarea Universităţii, s-a lansat pe neaşteptate în cariera teatrală. Tatăl şi prietenii – tu te numărai printre ei – l-au sfătuit să n-o facă. Dar Adrian n-a ţinut seamă de sfaturi. S-a mulţumit să surâdă, cu acel surâs ciudat şi *misterios* pe care-l avea

uneori pe buze. Surâdea pur şi simplu, şi ascensiunea până la treapta care se cheamă glorie s-a produs, ca să zic aşa, meteoric. După trei ani îşi făcuse un nume pe Broadway. Peste încă un an era popular la Londra. Peste alţi şase, i se afişa numele înainte de titlul piesei, şi după opt ani Hollywoodul pusese mâna pe el şi-l transformase în vedetă, ca să zic aşa, de azi pe mâine. Asta s-a întâmplat acum patru ani, în anul în care tu şi cu mine am ajuns aici. Lucram amândoi la R.K.O. când a avut succesul formidabil din *Ziua judecăţii,* unde juca rolul orbului…

Pentru prima oară îl întrerupsei.

— Charles! exclamai eu. Charles! Am văzut *Ziua judecăţii.* Rolul era jucat de Spencer Tracy…

— Da, spuse Charles. Ştiu… Când Adrian a sosit la Hollywood, am fost grozav de fericiţi să-l vedem, şi tu şi eu, şi când Margaret a venit după el, cu copilul, şi noi i-am instalat confortabil într-o casă de pe Palisade Avenue, în Santa Monica, totul părea minunat.

Îşi goli paharul de coniac şi luă sticla spre a şi-l umple iar. Singura lampă de pe masă desena pe obrazul lui nişte umbre cu unghiuri netede.

— Pe scurt, se instalară în casă. Adrian mergea din succes în succes în filme ca *Sămânţă de erou, Cheia de peste uşă* şi *Copiii de duminică.*

Se opri încă o dată şi mă privi în ochi.

— Îmi pare rău pentru tine, spuse el deodată. E o situaţie penibilă să-ţi regăseşti un vechi prieten şi să vezi că şi-a pierdut memoria. Şi că se face că te-ascultă, dar de fapt e preocupat mai ştiu eu de ce nume de doctori sau numere de telefon.

— Nu ştiu ce cred, îi spusei eu. Afară doar că nu mă îndoiesc că eşti în toate minţile. Şi zău dacă înţeleg de ce nu mă îndoiesc.

El spuse:

— Pe Mortimeri i-ai văzut recent?

Tresării de parcă mi-ar fi dat o lovitură. Dar îi răspunsei imediat.

— Sigur că i-am văzut. Îi văd mereu. Frank şi cu mine am lucrat împreună. Am luat chiar ieri seara cina cu ei.

Gura i se crispa într-un zâmbet.

— Tot pe Palisade mai locuiesc şi-acum, nu? La 107, Paloma

Drive?

— Da. (Făceam eforturi să nu-mi tremure vocea.) Au cumpărat casă, ştii fără îndoială.

— Da, zise Charles. Ştiu. Archerii locuiau în casa vecină, la 109. De fapt, tu le-ai găsit-o. Adrian te iubea mult, iar Margaret şi puştiul se dădeau în vânt după tine, mai ales din pricina piscinei.

Mai sorbi o înghiţitură de coniac, apoi se lăsă între noi o tăcere lungă şi crispată. Dar nu voiam să spun nimic, şi el reluă discuţia:

— Ţi-aminteşti de timpul când lucrai la M.G.M., acum doi ani? Când ai transformat scenariul lui *Richard Inimă de Leu* şi a trebuit să pleci la Del Monte pe platourile de turnare?

Dădui din cap. Mi-aminteam perfect acest lucru.

— Atunci s-a întâmplat totul, spuse Charles. Mortimerii îşi invitaseră prietenii la un *cocktail.* Cel puţin asta trebuia să fie recepţia, dar de fapt trecuse de miezul nopţii când am plecat de la ei – cu Archerii. Îmi lăsasem maşina la întretăierea lui Paloma Drive cu Palisade Avenue, chiar în faţa casei lor. Am plecat aşadar împreună şi am intrat la ei să mai beau un pahar. Era foarte cald şi am luat Joc cu toţii în *patio,* cu ochii la piscină. Toţi servitorii *se* culcaseră şi Adrian s-a dus singur să caute nişte răcoritoare. Toată seara îşi păstrase aerul foarte grav şi nu mi se părea de loc că plesneşte de sănătate. I-am spus-o în şoaptă Margaretei şi am fost surprins să constat că-mi lua foarte în serios cuvintele. Îmi spuse: „Da Charles. E îngrijorat – şi eu la fel!" Mi-aduc aminte că am privit-o în clipa aceea şi am remarcat că ochii îi erau gravi şi tulburi, cum nu-i mai văzusem niciodată. „Vezi, Charles, zise ea, îi e… *frică* – şi mie la fel!"

Charles se întrerupse din nou. Îşi scoase o batistă din buzunar şi-mi dădui seama că fruntea îi era jilavă de năduşeală.

— Înainte de-a fi avut timp să-i spun un cuvânt, reluă el, Adrian se întoarse cu o tavă, o aşeză pe masă şi începu să prepare băuturile. O privi pe Margaret şi întrebă despre ce vorbeam cu o voce atât de sigură încât nu îngăduia un răspuns evaziv. Margaret păru îngrijorată auzind ce-i spuneam, dar el rămase nemişcat. Ne oferi câte-un pahar, îşi luă şi el unul – şi deodată îmi puse întrebarea pe care ţi-am pus-o eu adineauri.

— În privinţa Cheii?

Mă miră propriul meu glas, într-atât de involuntară îmi fusese întrebarea.

Charles făcu un semn afirmativ, după care tăcu.

— Şi atunci? întrebai eu la fel de maşinal. Şi atunci?

— E ciudat, spuse el. Dar toate astea le povestesc pentru prima oară – şi acum îmi dau seama că ar fi trebuit să încep cu sfârşitul şi să-ţi spun că cel îngrijorat şi înfricoşat eram *eu.* Fiindcă de săptămâni întregi mi-era frică – de săptămâni…

Un soi de panică puse stăpânire pe mine, ca şi cum amintirile mi-ar fi confirmat cuvintele lui. Îi spusei, deosebit de agitat:

— Da! mi-amintesc. Când am plecat pentru turnarea filmului, nu te simţeai bine. Căzuseşi de pe cal la o partidă de polo. Mă îngrijora starea ta, dar îmi spuneai că mergi spre bine…

O clipă crezui că se va prăbuşi. El, *Charles Moffat,* părea gata să izbucnească în lacrimi. Dar se reţinu şi muşchii maxilari îi ieşiră în relief ca nişte fire subţiri de oţel.

— Medicul îmi spusese că m-am însănătoşit. Dar eram departe de a fi sănătos. Un singur lucru nu mergea, un lucru capital însă. Nu mai dormeam. Că-mi pierdusem somnul din pricina căderii pe cap, tot ce se poate; nu era însă un semn mai puţin rău. Iar drogurile nu-mi mai ajutau la nimic – dacă nu cumva îmi agravau starea. Adormeam bine, dar mă trezeam imediat. Şi nimic mai rău decât asta. Căci, ori de câte ori mă trezeam, blestemata aceea de Cheie era şi mai aproape de mine… La început, nu pot să spun că mă neliniştea, mai curând mă irita. Dar cum lucrurile se repetau de trei, patru şi uneori de şase ori pe noapte, ajunsesem să nu le mai pot suporta.

Se opri brusc. Încercă să-şi umezească buzele cu limba. Dădu pe gât o înghiţitură de coniac, apoi, împotriva oricărei aşteptări, un pahar mare de apă. Sudoarea îi şiroia din nou pe frunte. Cu un aer absent, şi-o şterse cu dosul palmei.

— Dar revin la clipa în care şedeam în *patio* la Adrian. Curtea era pe jumătate luminată de lună. Adrian îmi pune tocmai întrebarea, Margaret se apleacă înainte, ţinându-şi bărbia în palme, eu îi simt ochii aţintiţi asupra mea, în timp ce-l privesc pe Adrian, mirat că mă întreabă pe *mine* dacă ştiu ce simţi când te apropii din ce în ce mai mult de Răspuns, de acel *răspuns* simplu ca A.B.C.-ul, care a scăpat

totdeauna *Omului;* Răspunsul pe care Omul n-are dreptul să-l cunoască, dar pe care caută să-l afle cu preţul unor strădanii frenetice când îl simte sub nasul lui, exact ca morcovul care-l face pe măgarul îndărătnic să înainteze… Băusem mai mult decât ar fi trebuit – cunoşti doar ospitalitatea Mortimerilor – şi după ce mi-am dominat penibilul şoc de surpriză egoistă provocat de descoperirea faptului că un alt om, şi pe deasupra cel mai bun prieten al meu, era chinuit de-un demon pe care-l socoteam proprietatea mea personală, am început să vorbim care mai de care mai mult, în timp ce Margaret îşi plimba ochii ei mari şi negri de la unul la altul. Frica o citeam şi în ochii ei, dar vorbeam mai departe, schiţam tot felul de teorii, ca să ne fie mai puţin frică şi, scormonindu-ne în amintiri, am ajuns să descoperim presentimentul Cheii în însăşi adolescenţa noastră, şi ne-am întrebat de ce n-am vorbit niciodată de ea în anii de şcoală. Puţin câte puţin, pe măsură ce scădea vinul în sticlă şi uimitoarea lună din California îşi pierdea limpezimea, am încercat să îmbrăcăm în cuvinte *concepţia* pe care o aveam despre forma Cheii… N-am mers prea departe şi nu ne-am spus lucruri prea raţionale: cine-ar fi în stare s-o facă, atunci când încearcă să vorbească despre ceva ce nu se poate traduce în cuvinte? Dar ne-am înfricoşat unul pe altul, şi-am înfricoşat-o şi pe Margaret. Ne-am apucat să vorbim – sau mai curând Adrian a început să vorbească, fiindcă se simţea mai *aproape* de Cheie decât am fost eu vreodată. Vorbeam de sentimentul care-ţi sporeşte la maximum nevoia de-a înţelege lucrurile; de sentimentul că ţi-e *refuzată* cunoaşterea. Şi Margaret se ridică brusc, lăsând să cadă pe masa împletită un pahar care se sparse cu un zgomot asurzitor pe pardoseală. Îmi amintesc ce a spus. O aud încă vorbind ori de câte ori vreau s-o aud, şi adesea chiar şi atunci când nu vreau de loc. Ea spunea: „Ia uitaţi-vă la asta! *Uitaţi-vă!*" Şi întindea braţele într-un gest amplu, ca pentru a cuprinde tot ce era în lume în afara acestui mic perimetru de cărămidă pe care şedeam. Apoi a strigat: „Lăsaţi toate astea – *lăsaţi asta!*"…

Pe Charles îl scuturau frisoanele parc-ar fi avut febră. Dar se stăpâni, şi din nou îi văzui muşchii maxilari încordându-se, în timp ce fruntea îi strălucea de sudoare. În fine, vorbi din nou:

— Margaret se închirci şi căzu din nou în fotoliu. Părea mică, foarte mică, şi lacrimi îi curgeau încet pe obraji. Ştiam că nu-şi dădea

seama de ele. Şedea cu capul ridicat şi braţele sprijinite de masă şi privea lumea de dincolo de piscină; lumea care trecea de la întunericul dens, tăiat de raze lunare, la un cenuşiu vag, nebulos şi trist. Adrian se ridică. Se aşeză pe braţul fotoliului în care şedea soţia lui, o luă pe după umeri şi-şi lipi obrazul de părul ei. Şedeau amândoi nemişcaţi, într-o tăcere absolută. Nemaiputând s-o suport, am intrat în casă. Găsii drumul spre beci, destupai două sticle de Périer Jouet – recoltă 28, mi-amintesc şi data. Pusei puţină gheaţă în găleată, găsii nişte pahare şi mă întorsei cu prada în *patio.* Erau în aceeaşi postură în care-i lăsasem şi le-am strigat să iasă din nemişcarea asta care mă contraria… În fine, s-au mişcat şi am început să fac tot felul de gesturi excentrice cu găleata şi sticlele, şi să vorbesc fără oprire. În cele din urmă, i-am silit să bea un pahar de vin; am dat şi eu de duşcă un sfert de litră şi am început să mă simt foarte vesel… Adrian n-a vrut să rămână de căruţă, şi-am făcut amândoi pe caraghioşii, şi-am mai băut o sticlă. El s-a dus după o a treia, şi în cele din urmă am făcut-o şi pe Margaret să râdă. Apoi şi-a terminat numărul cu o lovitură de teatru, executând un magnific salt de înger în piscină, o vitejie al cărei efect vizibil a fost stricarea unui smoking bun… Se făcuse aproape ziuă când i-am părăsit – m-au însoţit amândoi până în faţa casei să-mi spună la revedere. Margaret mă rugă să vin la ei şi la dejun. Le-am făgăduit, le-am făcut un semn cu mâna, şi-am demarat. Şi… asta a fost tot.

Nu se opri brusc de astă dată. Vocea şi cuvintele i s-au mai târât o vreme, până ce s-au stins de tot. Îl aveam înaintea ochilor, nemişcat ca o statuie. Aş fi vrut să scap de ochii lui, dar mi-era cu neputinţă. Liniştea nu se mai sfârşea. Eu am fost cel care a rupt-o.

— Spune mai departe, l-am rugat. Nu înţeleg. Ce vrei să spui cu vorbele… asta a fost tot?

— Nu i-am mai revăzut pe Archeri, zise el. Nu mai erau acolo. Nu… mai erau. Am mai auzit o dată vocea Margaretei, dar n-a rostit decât un cuvânt.

Din nou tăcere. Nu găseam altceva de spus decât:

— Nu înţeleg. Povesteşte-mi.

El coborî privirea, luând o ţigară şi aprinzând-o.

— În argou poţi să exprimi mai bine ceea ce s-a întâmplat, reluă el. Glumeţul sau gangsterul care s-a servit pentru prima oară de

expresia *a şterge pe cineva de pe faţa pământului* a nimerit-o mai bine decât îşi închipuia… Fiindcă asta s-a întâmplat cu Adrian. A fost şters – ras – dizolvat în cele trei dimensiuni ale Timpului – anulat – neantificat!

— Doar n-ai să te opreşti aici! Explică-mi. Ce vrei să spui?

Îşi pironi din nou privirea asupra mea.

— Nimic altceva decât ceea ce-am spus. Începând din dimineaţa aceea, n-a mai existat niciun Adrian… Fusese… *şters.* Îţi aminteşti ce aveam în servietă? Ei bine, obiectele acelea mă vor ajuta să-ţi explic. După ce… s-a întâmplat asta, am fost – cum s-ar zice bolnav. Cât timp, n-am idee, dar când am putut din nou *să gândesc,* m-am înrolat într-un fel de cruciadă: ca să-mi dovedesc că eram singura fiinţă vie care îşi aminteşte – care ştie că a existat o entitate cu numele de Adrian Archer. Înţelege-mă bine, speram să pot demonstra *contrariul,* deşi aveam în permanenţă impresia că n-am să reuşesc niciodată. Şi nici n-am reuşit. Ai văzut hârtiile şi obiectele – ele nu constituie decât o fracţiune infinitezimală a dovezilor mele. A fost *odată* un Adrian Archer – dar acum n-a existat niciodată. În rama asta era fotografia lui şi a Margaretei – dar acum uite eticheta veche, intactă, care dovedeşte că rama n-a fost deschisă vreodată. Această pipă: Adrian mi-a dăruit-o şi el însuşi mi-a transcris aici, în facsimile, iniţialele, dar acum inelul e intact, fără nicio inscripţie, şi nou-nouţ… Adrian Archer mi-a fost coleg de şcoală şi de colegiu – dar numele nu-i este înregistrat nicăieri în cataloage şi niciun contemporan nu-şi aduce aminte de el. L-am cunoscut pe tatăl lui din cea mai fragedă copilărie – dar taică-său *ştie* că n-a avut niciodată un fiu. Existau nişte fotografii pe care figurau Adrian şi cu mine, uneori împreună – dar acum aceleaşi fotografii îmi arată un ins pe care toată lumea îl cunoaşte în afară de mine. Pe programele tuturor pieselor în care a jucat se indică un altul care ar fi interpretat rolul – şi acest altul e de fiecare dată un om cunoscut şi actualmente viu, un om care ştie că a jucat rolul şi îşi aminteşte a-l fi jucat, aşa cum îşi amintesc şi ale persoane – de pildă, tu – că l-ai văzut jucând. Poţi să vezi toate filmele – lui în niciunul nu mai e Adrian: e un alt actor, care îşi aduce aminte tot ce e în legătură cu rolul său şi ţi-ar putea dovedi că săptămânile în care a jucat sunt înscrise precis în cartea propriei sale vieţi. Adrian – şi tot ce-i aparţine lui Adrian – a

dispărut şi a fost înlocuit: *nu este, nu era, nu va fi şi n-a fost niciodată.* A fost efectiv şi potenţial anulat; smuls din mica noastră viaţă şi din micul nostru timp, ca un punct negru dintr-o cratiţă cu fermenţi. Şi în locul în care fusese acel punct negru fermentul a dat în clocot şi s-a închis – şi n-a fost niciodată un punct negru în oală – decât pentru un alt punct negru, un altul care s-a apropiat tot atât de mult de hotarul primejdios al cunoştinţei accidentale cât şi cel care a dispărut; un altul a cărei sancţiune şi avertisment sunt tocmai facultatea de a-şi reaminti.

— Povesteşte-mi! exclamai eu. Povesteşte-mi ce s-a mai întâmplat după ce i-ai părăsit…

— Dumnezeule! spuse Charles, ai cărui ochi păreau că se împăienjenesc de lacrimi. Dumnezeule! Mă crezi!… Ascultă: am intrat la mine atât de obosit încât speram să pot cu-adevărat adormi. M-am dezbrăcat în grabă, m-am ghemuit în pat după ce-am tras jaluzelele ca să mă apăr de soarele ce trebuia să răsară nu peste mult. Şi, într-adevăr, am adormit. Lăsasem un bilet pe uşă, rugându-l pe servitorul meu să nu mă scoale, rugăminte pe care mi-o îndeplini. Dar m-a trezit un telefon – l-am blestemat şi m-am răsucit în pat să ridic receptorul fără să deschid ochii… Şi atunci am auzit vocea Margaretei care mă chema. I-am recunoscut vocea, deşi era sfredelitoare şi răguşită, ca a unui om cuprins de-o nemaipomenită panică şi agitaţie. M-a strigat pe nume de mai multe ori. Şi când i-am răspuns, a zis: „Adrian a…" Apoi, fără niciun alt zgomot, a încetat să mai existe. N-am pierdut nicio clipă. Am pus receptorul în furcă şi m-am urcat imediat în maşină, urcând iar în goană pe Sunset Boulevard, dincolo de Riviera. Am luat pe două roţi virajul de pe Paloma Drive şi m-am năpustit cu o sută cincizeci pe oră pe inter-minabilele serpentine ale drumului. În fine, am trecut de casa Mortimerilor, şi-am ajuns la colţul dintre Paloma şi Palisade…

L-am întrerupt încă o dată, cu un glas care nu mai părea al meu.

— Stai! Îmi amintesc ceva. Spuneai că la colţul dintre Palisade Avenue şi Paloma Drive se afla casa lor, lângă cea a Mortimerilor? Ei bine, *nu e nicio casa în locul acela* E un părculeţ, o grădină publică…

— Da, spuse Charles, ştiu. Şi o ştii *şi tu;* o ştie *fiecare;* cadastrul însuşi ar dovedi-o… Dar acolo, chiar în colţul acela, *fusese* o casă albă în stil colonial, pe care *tu în persoană* o cumpărăseşi pentru Archeri şi din

care eu ieşisem numai cu câteva ore în urmă… Era o imposibilitate strigătoare la cer, monstruoasă – şi totuşi un fapt brutal, incontestabil! Iarba verde şi florile roşii îmi atrăgeau privirea cu înspăimântătoarea lor realitate, nete, bine întreţinute, de-o frumuseţe matură – şi în jur, mici garduri albe şi scaune verzi de forme *bizare,* alei cu pietriş, şi-un havuz în toată proaspăta lui actualitate… M-am oprit fără să-mi dau seama ce fac. Ştiam că asta era strada, pentru că o văzusem pe Mary Mortimer vorbind cu un grădinar din faţa casei lor. Tremuram din toate mădularele – şi Frica îşi înfipsese ghearele în rărunchii mei şi mă răsucea. Eram cu mâna pe clanţa portierei, pe care o strângeam febril. Aveam nevoie de aer. Soarele îşi arunca razele strălucitoare şi aurii, dar parcă… *murdare;* ai fi zis o lumină iradiată de corpul unei enorme reptile, plăsmuită într-un coşmar. Aveam nevoie de aer. Am coborât pe trotuar şi am traversat strada, ca să mă apropii de unul din scaunele ce se aflau lângă bazin. Piciorul mi se poticni şi-am simţit o durere sfredelitoare în picioare. M-am aplecat înainte să văd ce am; mă lovisem de una din acele mici inscripţii metalice care se fixează de obicei pe peluze, o placă îndoită de lovitură, care-şi slobozea literele albe de pe fondul verde ca pe nişte săgeţi: INTERZIS A CĂLCA PE PELUZĂ!

Simţeam cum mi se subţiază şi mie sub tălpi crusta fragilă pe care călcam. Ştiam că nici Charles nu mai avea să-mi spună nimic – totuşi speram.

Am stat mult timp tăcând amândoi. Un chelner veni, strânse farfuriile şi puse o faţă de masă curată, apoi plecă.

— O clipă, spuse Charles deodată. Trebuie să mai dau un telefon.

Şi se depărta. Eu nu mă mişcai de pe locul meu.

După o jumătate de oră chelnerul se întoarse. Îl întrebai unde domnul Moffat; doar n-o mai fi încă în cabina telefonică? făcu ochii mari.

— Care domn, vă rog?

După o lungă pauză, îi spusei, pe-un ton supărat:

— Domnul Moffat. Persoana care lua masa cu mine.

Nu păru să înţeleagă ce-i spuneam.

Mă întreb acum cât timp mai am înaintea mea.